

## שאלה מספר 1

אחוז האבטלה בישראל נמצא בשפל, כך ניתן לראות מנתוני שירות התעסוקה ברחבי הארץ אשר מעידים על ירידה עקבית לאורך השנים (ברבעון הראשון של 2017 הייתה ירידה של 9.2% בדורשי העבודה לעומת הרבעון הראשון של 2016 וירידה של 18.3% לעומת 2015) (עמית, 9.4.17, דה מרקר). יחד עם זאת, המון משפחות עדיין נותרות עניות בשל השכר הנמוך שמקבלים בעבודתם כלומר למרות הגידול בתעסוקה, ישראל נמצאת במקומות האחרונים בדירוג ה-OECD, בשיעור העניים העובדים. בעבודה זו אנתח את דבריו של עמית חגי בכתבה ואנסה להסביר את התופעה באמצעות סקירה נרחבת של מדינת הרווחה בישראל. תחילה אציג את התיאוריות הכוללות של מדינת הרווחה והשלכותיה על תחומי החיים, על סמך מאמרים אקדמיים שיפוטניים, תוך אינטגרציה בין המקורות והתמקדות בעניין מדיניות השוויון הכלכלי והחברתי שמדינת הרווחה אמורה לספק. קיימת חשיבות רבה לניתוח הזה מאחר וזה יספק לנו תשובה ברורה בהקשר של השפעות התעסוקה על הכלכלה האישית של תושבים בישראל. ננסה להבין מדוע, על פי הכתבה, למרות שישראל נחשבת למדינת רווחה, עדיין יש פערים בין כמות השכירים לרמת ההשתכרות שלהם.

נועם תרשיש (2017) מנתח במאמרו בצורה מקיפה את המושג מדינת רווחה. קיים ריבוי של הגדרות תיאורטיות למושג הנעות בין – מעורבות של המדינה בשירותים חברתיים ובביטחון סוציאלי, לבין – מדינה דמוקרטית ליברלית המונעת על ידי כלכלת השוק החופשי, מטרתה איננה ליצור חברה שוויונית אלא להבטיח תנאי חיים מינימליים בתחומי הדיור, החינוך, הבריאות וההכנסה, היא פועלת במסגרת השוק החופשי כדי לתקן את השלכותיו השליליות על פרטים ומשפחות. במדינות רווחה יש תכנון של הכלכלה הלאומית והסכמה כללית בדבר הצורך במעורבות ממשלתית פעילה כדי לקדם יעדים חברתיים רצויים וזאת באמצעות מתן שירותים בתחומי הרווחה, חלוקת גמלאות כספיות ושימוש במערכת המס למתן גמלאות בלתי ישירות. המדינה מקבלת על עצמה אחריות לרווחת אזרחיה בשלושה מישורים – הכלכלי, החברתי והתעסוקתי (שם, עמ' 4). תרשיש מתייחס למחקר של אספינג-אנדרסן אשר נוקט בגישה השוואתית בחקר התפתחות המדיניות החברתית של מדינות הרווחה. אספינג-אנדרסן מצביע על שלושה עמודי תווך של דאגה לרווחת האדם כאשר האיזון ביניהם משתנה בין המדינות השונות: המדינה, המשפחה והשוק החופשי. הוא הציע לנתח את מדינות הרווחה באמצעות שני צירים: ריבוד חברתי- המידה שבה מדינת רווחה מבחינה בין קבוצות באמצעות מערכת של אינדיקטורים נפרדים כמו שיעור הפנסיות הפרטיות וחלוקת הכנסות מחדש; דה-קומודיפיקציה- דה-מסחור כלומר היכולת של יחידים ומשפחות לקיים את רמת החיים המקובלת בלי להשתתף בשוק החופשי. אספינג-אנדרסן מקטלג את משטרי הרווחה לשלושה סוגים: משטר רווחה ליברלי – העדפה ברורה של תמיכה למשתייכים למעמד הנמוך והתלויים במדינה אולם בתנאי שהם משולבים בשוק העבודה; משטר רווחה שמרני – שימור המצב החברתי-מעמדי בחברה פוסט תעשייתית תוך מזעור השפעת

השוק החופשי (במשטר זה למשל הייתה העדפה ברורה למעמדה המסורתי של האישה במשק הבית ולא בהשתלבותה בשוק העבודה); משטר רווחה סוציאל-דמוקרטי- אפשרות של רמת חיים גבוהה לאזרחים באמצעות מדיניות של שוויון וזכויות חברתיות (תרשיש, 2017, עמ' 5-8). הסבר מעמיק זה הינו חיוני לחלק של הדיון בעבודה שכן באמצעותו נסביר את התפתחות מדיניות הרווחה בישראל על פי הטיפולוגיה שמציע אספינג-אנדרסן ונבין את חשיבות הרובד התעסוקתי במדינת רווחה בכלל, ובישראל בפרט, על מנת לנתח את הכתבה.